

ORGANİK TARIMDA EKİM NÖBETİ

Prof. Dr. Ruhsar YANMAZ

ANKARA

Toprak yorulur mu?

EVET

Toprak yorgunluđu nedir?

Uzun yıllar aynı tarlada aynı veya benzer bitki türlerinin yetiştirilmesi sonucu, bitkisel üretimde ortaya çıkan verim ve kalite düşüklüğüne denir.

Toprak yorgunluđunun sebepleri nelerdir?

- Hastalık ve zararlılar:
- Yabancı otlar
- Kök salgıları
- Mikroorganizmalar

Toprak yorgunluđu nasıl önlenir?

- Ekim nöbeti yapılarak
- Tarla boş bırakılarak

*: ORGANİK TARIMDA TARLANIN BOŞ BIRAKILMASINA İZİN VERİLMEZ

Neden?

Toprak yüzeyinin boş bırakılması TOPRAK ve SU EROZYONUNA neden olur.

Ekim Nöbeti Nedir?

Aynı tarlaya arka arkaya aynı ürünü getirmemektir.

Neden ekim nöbeti yapılmalıdır?

- **Besin dengesini sağlama:** Topraktaki besin maddelerinin bitkiler tarafından eşit kullanımını sağlamak için gereklidir.
- **Zararlı faaliyetini azaltma:** Aynı ürünün yetiştirilmesi ile o ürüne özgü zararlı, hastalık ve yabancı ot yoğunluğu artar.

Toprakta besin dengesi nasıl sağlanır?

Farklı bitkilerin yetiştirilmesi sağlanarak başka bitkilere de şans verilerek

Topraktaki zararlı faaliyeti nasıl azaltılır?

- Hastalık ve zararlılar konukçu seçer. Konukçu olmayan türler arka arkaya getirilerek

- Her hastalık ve zararlı tüm bitkilerde zarar yapmaz. Benzer hastalık ve zararlılardan etkilenmeyen türleri arka arkaya getirerek

Ekim nöbeti plânı nasıl hazırlanır, nelere dikkat edilir?

- Bitkilerin kök yapısı ve derinliği
- Yetiştirme süreleri
- Bitkilerin besin istekleri
- Bitkilerin hastalık zararlılara duyarlılığı
- Bitkilerin uyumu

Birbiriyle uyuşan veya uyuşmayan bitkiler nasıl seçilir?

- Arka arkaya yetiştirildiğinde verimleri azalmayan bitkiler birbirleriyle uyuşan bitkilerdir.
- Arka arkaya yetiştirildiklerinde verimleri azalan bitkiler birbirleriyle uyuşmayan bitkilerdir.

*: Birbiriyle uyuşan bitkiler arka arkaya getirilmelidir.

Sebzeler için uygulanabilecek farklı ekim nöbeti plânları

- Organik tarımda öncelikle adaptasyon yetenekleri daha yüksek olduğu için bölgede yetişen bitkiler ele alınmalıdır.

Familiya	Tür	Ekim nöbeti ilişkisi
Lahanagiller	Brokoli, lahanalar, karnabahar, şalgam, turp	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kök derinliğinde toprak verimliliği korunmalı ✓ Besin maddesi tüketimi fazla ✓ Baklagillerden önce gelmeli ✓ Dikim öncesinde organik gübre verilmeli
Kabakgiller	Hıyar, kavun, karpuz, kabak	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Etkili bir yabancı ot ve böcek kontrolü için ön bitki çavdar veya buğday olabilir. ✓ Arkasından baklagiller gelebilir.
Baklagiller	Fasulye, bezelye, bakla, yonca,	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Toprak için yararlı ve çok az hastalık problemi var. ✓ Uygun olduğunda tüm bitkilerle ekim nöbetine girebilir.
Tahıllar	Buğday, arpa, çavdar, mısır	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Domates veya kabakgil familyası bitkilerinden önce ekildiğinde yabancı ot kontrolünde etkilidir. ✓ Toprağın su tutma kapasitesini artırır.
Soğangiller	Soğan, sarımsak, pırasa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Baklagillerle ekim nöbetine girebilir, ancak topraktaki organik madde iyice parçalanmış olmalıdır.
Patlıcangiller	Domates, biber, patlıcan, patates	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hastalıkları çoktur. ✓ Ön bitki taneli tahıllar olabilir. Arkadan baklagiller gelmelidir.
Şemsiyegiller	Havuç, kereviz, maydanoz, dereotu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Toprağı orta derecede besler. ✓ Her bitki ön bitki olabilir, ancak ekim öncesi organik gübre verilmelidir.

		✓ Arkadan baklagiller gelebilir veya iyi bir malç yapılmalıdır.
--	--	---

*: Çalışma konum nedeniyle listede sadece sebze türleri ile seçenekler sunulmuştur.

EKİM NÖBETİNDE ÖN VE ARKA BİTKİ SEÇENEKLERİ

Tür	Ön Bitki	Art Bitki
Ispanak	Patates, Bezelye, Fasulye, Havuç, K.bahar, Lahana ve Salatalar	Bezelye, Fasulye, Hıyar, Domates, Patates, Lahana ve Soğan
Lahana	Lahanalar dışındaki tüm sebze türleri	Domates, Fasulye, Salata, Hıyar, Turp, Pırasa, Bezelye
Fasulye	Patates, Domates, Kırmızı pancar, Maydanoz, Havuç, Ispanak, Lahana, Soğan	Bütün sebze türleri En şanslı grup lahanagiller
Hıyar, Karpuz	Domates, Patates, Lahana, Şalgam, Soğan, Ispanak, Turp, Salatalar	Salatalar, Ispanak, Lahana, Soğan
Domates, Patlıcan	Hıyar, Lahana, Kereviz, Şalgam, Baklagiller	Ispanak, Havuç, Bezelye, Fasulye, Bakla, Kereviz
Biber	Kabakgiller, Baklagiller, Salatalar, Ispanak, Turp	Ispanak, Havuç, Bezelye, Fasulye, Bakla, Kereviz

*: Çalışma konum nedeniyle listede sadece sebze türleri ile seçenekler sunulmuştur.